UNIVERSITY OF GOTHENBURG

SAMTAL OM SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON – SÖL
HIERONYMUSDAGEN 2019

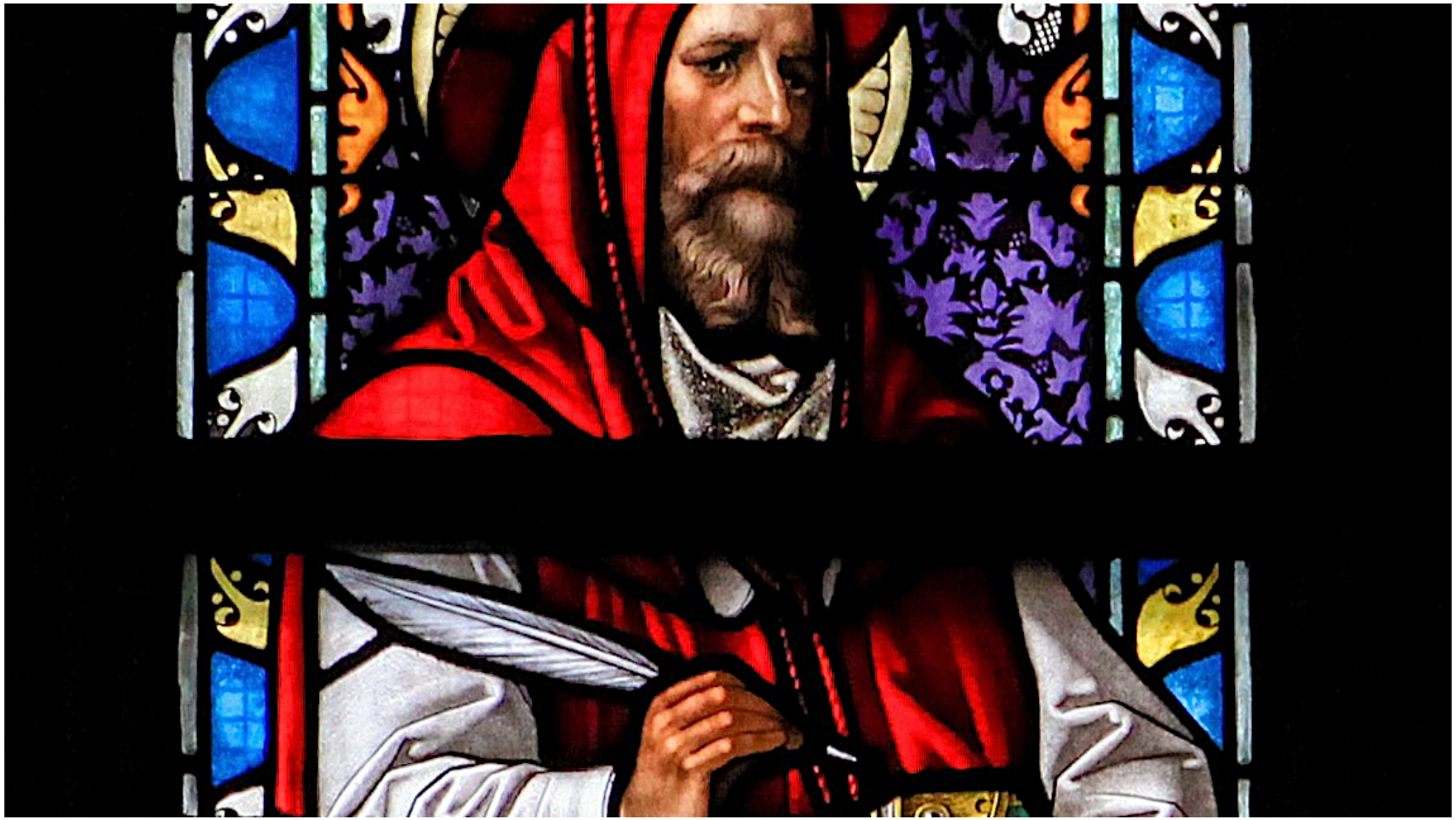

LINNÉA KORÉ & HANS LANDQVIST
INSTITUTIONEN FÖR SPRÅK OCH LITTERATURER & INSTITUTIONEN FÖR SVENSKA SPRÅKET

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

”ett biobibliografiskt uppslagsverk med artiklar om svenska och finlandssvenska översättare från äldsta tid till idag.” (Lars Kleberg, 2009)

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

”Översättningarna är helt enkelt – brutalt uttryckt – halva vår nationallitteratur. Vad vore den svenska litteraturens utvecklingshistoria utan Hagbergs Shakespeare, Erland Lagerlöfs Homeros, Ellen Rydelius Dostojevskij, Warburtons Joyce, Irma Nordvangs Musil?”

(Birgitta Trotzig, 1995)

Porträtt av Olof Södermark

Målning av Vilhelm Angeldorff

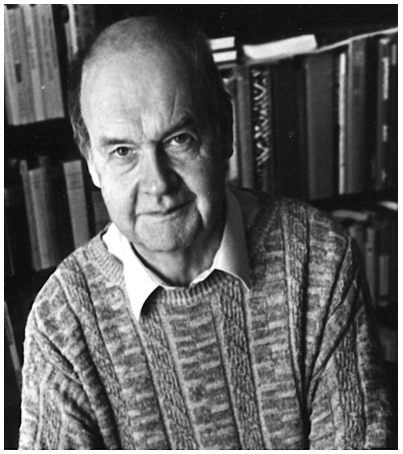

Foto: Jan de Meyere

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Porträtt av Olof Södermark

Målning av Vilhelm Angeldorff

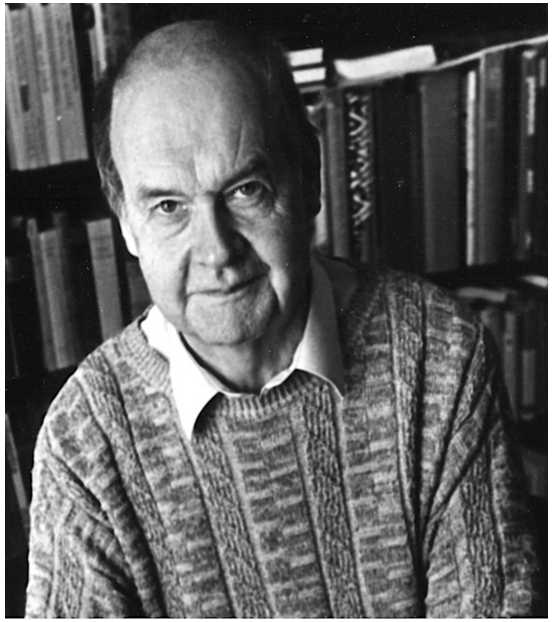

Foto: Jan de Meyere

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Foto: Iwan Morelius

Karl-Rune Östlund, 1921–1979

”Trots betydande insatser som redaktör och översättare var Karl-Rune Östlund en obemärkt figur i det svenska litterära livet under efterkrigstiden. Obemärkt eftersom han under så gott som hela sitt verksamma liv som redaktionschef vid B. Wahlströms förlag ansvarade för den kioskboksutgivning som av kritiker och kultursidor betraktades som en skamfläck i det svenska läsutbudet. Obemärkt också för att han som översättare framförallt arbetade med de författare som betraktades som de värsta av de värsta”.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Håkan Bergstedt, 1933–1967

Namnet Håkan Bergstedt tjänade som förlagspseudonym på Albert Bonniers förlag under cirka trettio år i mitten av 1900-talet. År 1933 köpte förlaget rättigheterna till *The Rasp* av Philip MacDonald i Anna Bagges översättning från Förlagsaktiebolaget Västra Sverige. *Brottet på Abbotshall*, som boken först hetat på svenska, reviderades och presenterades nu som *Minister mördad* i serien Bonniers detektivromaner, i översättning av Håkan Bergstedt. Efter några år blev pseudonymen åter aktuell till en översättning av Sven Barthel, året därpå till en av Knut Stubbendorff. Nu var Bergstedt etablerad översättare. År 1939 köpte förlaget från Framtidens förlag in Martin Andersen Nexøs *Pelle Erobreren* i Vera von Kræmers översättning från 1921–1922, detta i samband med att man skaffade rättigheterna till Nexøs memoarer från Danmark. Översättningen omarbetades av Ingeborg Essén innan den gavs ut av Albert Bonniers förlag med Håkan Bergstedt som angivet översättarnamn.

Roman från 1958, översatt av Staffan Andræ under pseudonymen Håkan Bergstedt.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Svenskt översättarlexikon

Översättare A–Ö | Temaartiklar | Översättarpriser | Kronologi | Språk |

Sök i lexikonet

Lars Kleberg, slavist, professor, översättare, initiativtagare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON

ÖVERSÄTTARE TEMA PRISER KRONOLOGI SPRÅK LITTERATURBANKEN SÖK

BIBLIOTEKET
EPUBFILER
LJUD & BILD
SNABBSÖKNING
SÖK I TEXTERNA
PRESENTATIONER
ÖVERSÄTTARLEXIKON
LAGERLÖFARKIVET
DRAMAWEBBEN
SKOLAN
OM LB

ENGLISH
DEUTSCH
FRANÇAIS

Litteraturbanken

NYTT & ANMÄRKNINGSVÄRT

MÅNADENS FÖRFATTARE
Ester Blenda Nordström

"A, väckarklockan! En sömnig och förvirrad blick träffar det skramlande odjuret: halv 5! Halv 5, halv 5, halv 5 – det svider till ett slag invärtes och min blick irrar sorgsen och resignerad vidare, far över klockans blanka nickelrand, granskar den grävita vaxduken, följer en flugas ensamma gång på den dunkelgröna minimala spegeln ..."

LJUD, BILD, ORD & MER FRÅN FÖRR OCH NU

EN FÖRGRUNDSGESTALT Ester Blenda Nordström: Nio böcker (1914–1933)
OM MÅNADENS FÖRFATTARE Fatima Bremmer om Ester Blenda Nordström (2019)
STOR NYLANSERING Ljud & Bild öppnar för alla (2019)
NYA DIKTINLÄSNINGAR Lina Ekdahl läser svenska klassiker (2019)
NYA DIKTINLÄSNINGAR Gunnar D Hansson läser egna dikter (2019)
NYA DIKTINLÄSNINGAR Jila Mossaed läser svenska klassiker (2019)
NYA NOVELLINLÄSNINGAR Jessica Schiefauer läser svenska noveller (2019)
NYUPPTÄCKT DIKTUPPLÄSNING Anna Greta Wide läser egna dikter (1962)
LJUD, BILD & LÄSNING Djupdyk i samlingarna: läs, se, lyssna (2019)
ORDETS KONST Mats G. Bengtsson: Tre böcker (1964–1966)
MER I BOKHYLLORNA Nytillkommet från medeltid till nu
EN ESSÄ Carina Agnesdotter: Om Ingrid Sjöstrand (2019)
EN VANDRING Sara Abdollahi: Sonetten om sömnlösheten (2019)
BOKMÄSSAN 2019 Litteraturbankens monterprogram (2019)

LITTERATURBANKENS BIBLIOTEK med gratis eböcker är öppet för alla!
En fullständig lista över allt nytt finns i BIBLIOTEKET under NYTILLKOMNA VERK.
Ser du något som behöver ändras eller rättas till? Skriv ett brev till oss!

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Karin Boye (1900-1941)

KARIN BOYE (1900–1941) drevs i sitt liv och sin dikt av en oavlåtlig vilja till uppror och uppbrott, till rörelse och frihet. Tidigt i livet läste hon Schopenhauer och Nietzsche och brottades med frågor kring individens rätt till självbestämning, Guds rådighet över människan och existensens krav och tvång och normernas färdiga handlingsmönster. Boye debuterade med diktsamlingen *Moln* (1922). Hennes starkaste influenser kom från Gustaf Frödings graaldiktning, Vilhelm Ekelunds stränga allvar och Edith Södergrans kosmiska visioner. Skönhetsdyrkan, kampvilja och dynamisk rörelse var hos Boye, alltifrån första stund, starkt koncentrerade och stöpta i en säregen, stringent och egensinnig rytmisk form. I de därpå följande diktsamlingarna *Gömda land* (1924) och *Härdarna* (1927) manade dikterna, med grund i kristna motiv, till tapperhet, till seger, strid och offer. Boye var vid denna tid också medlem av *Clartés* redaktion och en av tidskriftens starkaste röster, såväl i debatt som i skönlitterära bidrag. Hon var också en av grundarna av tidskriften *Spektrum* (1931–33), i vilken hennes och Erik Mestertons översättning av T. S.

Bild ur Erik Mestertons samling, 1928. Göteborgs Universitetsbibliotek.

Karin Boye, 1900–1941

Författaren och översättaren Karin Boye föddes den 26 oktober 1900 i Göteborg som äldsta barn i familjen. Socialt sett tillhörde hon den övre medelklassen. På farssidan kom hennes släkt från Tyskland – dess anor kan spåras ner till 1100-talet – och hennes farfar Eduard Boye hade 1844 invandrat till Göteborg. Tyska var livet igenom Karin Boyes bästa andraspråk, även om hon själv hade sina dubier om nivån på kunskaperna. När hon bodde en tid i Tyskland skrev hon: ”Nu umgås jag också rätt obehindrat på tyska – men det samma som modersmålet blir det aldrig, det är jag för lite språkbegåvad till. Min språkbegåvning räckte för ett språk, sen var det slut.” (Karin Boye till Erik Mesterton 30/7 1932.) Det var dock från tyskan hon översatte allra oftast.

Foto: Anna Riwkin/Moderna Museet

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

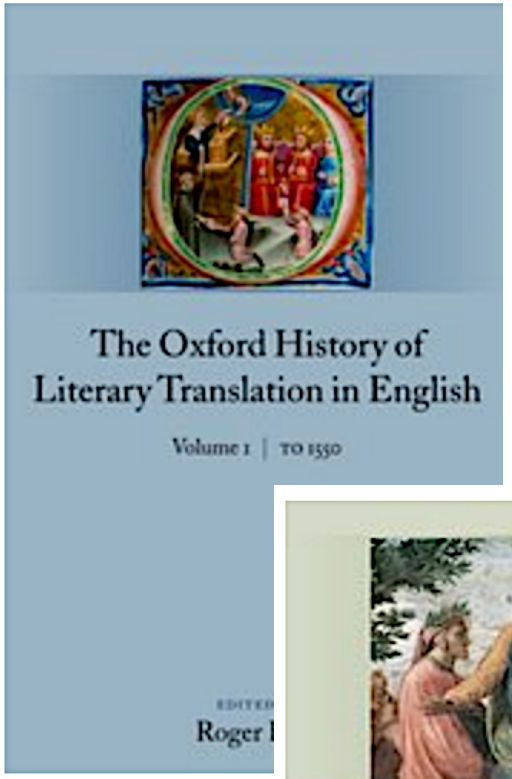

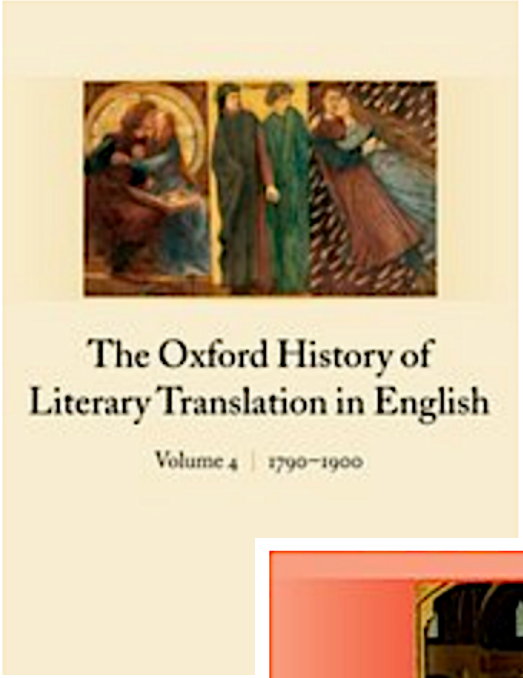

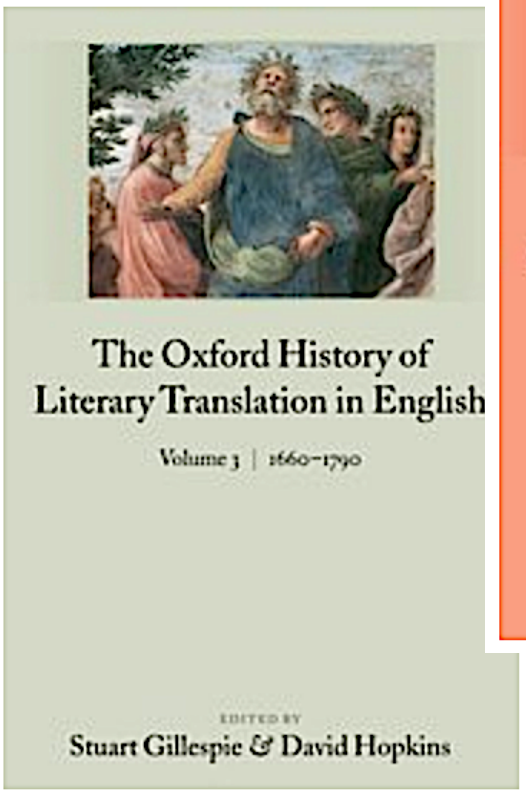

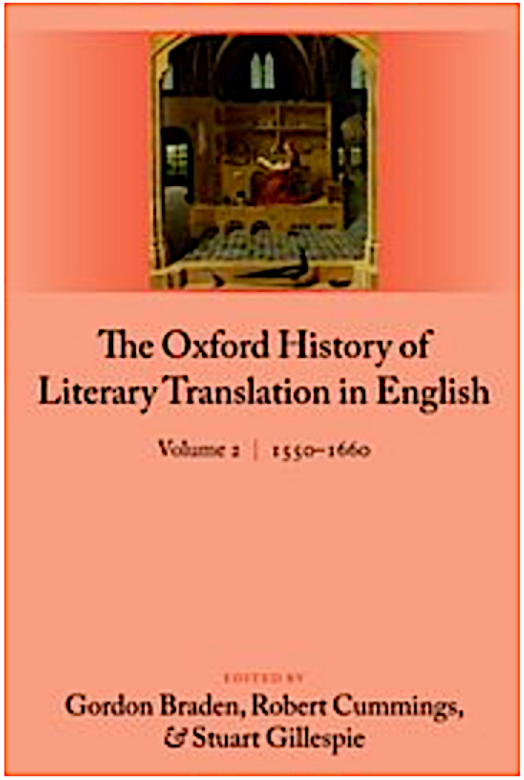

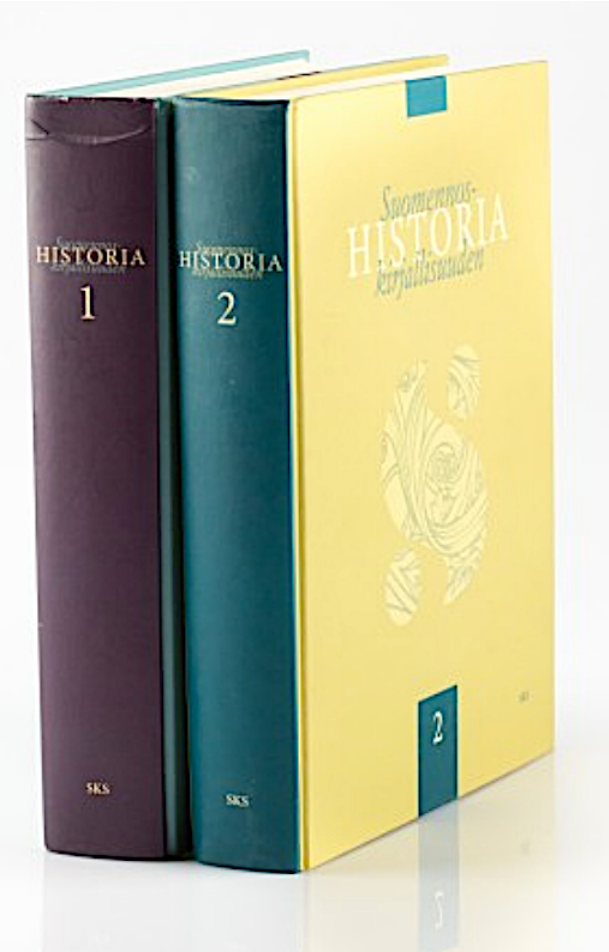

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Dansk oversætterleksikon

Artikler A-Å Sprog Om leksikonet Hvem står bag? Kontakt English

Search

Norsk Oversetterleksikon

Vertalerslexicon voor het Nederlandstalig gebied VNLex

Germersheimer Übersetzerlexikon UeLEX

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON

ÖVERSÄTTARE TEMA PRISER KRONOLOGI SPRÅK LITTERATURBANKEN SÖK

Åke Ohlmarks, 1911–1984

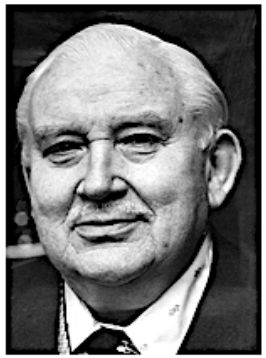

Foto: Pea Björklund/IBL Bildbyrå

Åke Joel Ohlmarks föddes den 3 juni 1911 i Kristianstad, där fadern Carl Joel var en välbeställd grosshandlare. Hans mor var född Anna Lovisa Larsson. Efter studentexamen vid Malmö högre allmänna läroverk 1929 skrev Ohlmarks in sig vid Lunds universitet, där han läste nordiska språk och religionshistoria. I det lundensiska studentlivet blev Ohlmarks genast en uppskattad tillfällesdiktare, spexförfattare och revyartist. Efter sin fil.kand. 1932 var han under drygt ett år redaktör för studenttidningen *Lundagård*, varefter han varvade tjänster som svensk lektor i Tübingen och Reykjavik med högre studier. Doktorsavhandlingen i religionshistoria *Heimdalls Horn und Odins Auge* (1937) fick kritik för bristande filologisk noggrannhet och inte heller nya forskningsinsatser ledde till docentbetyg. Därmed var Ohlmarks akademiska karriär i stort sett över. Själv hävdade Ohlmarks, bland annat i memoarboken *Doktor i Lund* (1980), att hans avhandling blev snålt bedömd på grund av motsättningar bland ämnesföreträdarna, men även för att han i satiriska verser i *Lundagård* hade drivit med de professorer som senare skulle betygsätta den.

Åren 1941–1945 var Ohlmarks utlandslektor i Greifswald där han också var med och grundade ett religionsvetenskapligt institut, som han förestod fram till krigsslutet; han lämnade staden kort innan den invaderades av Röda armén. Han beskylldes senare av Ivar Harrie i *Expressen* för att ha varit nazist, vilket han förnekade. Tidningen prickades av Pressens opinionsnämnd för "obevisade och kränkande beskyllningar" (*Expressen* 3/3 1961). Historikern Andreas Åkerlund har beskrivit Åke Ohlmarks hållning under åren i Greifswald som opportunistisk och en blandning av "anpassning, samarbete och okunnighet". Dock anpassade Ohlmarks inte sina forskningsresultat till den rådande nationalsocialistiska ideologin.

I sin fortsatta verksamhet kom Ohlmarks att prioritera uppfinningsrikedom och språkglädje. Han författade ett flertal historiska översiktsverk, konstruerade korsordslexikon och var en påhittig rimmare som med stor förtjusning översatte vers. Hans poetiska lösningar var ofta originella och djärva, men begripligheten och tydligheten fick ibland stryka på foten till förmån för neologismer och språkliga fornlämningar om vartannat.

Från 1950 till 1959 var Ohlmarks anställd som författare och manuschef

Bibliografi

Gå till detaljerad bibliografi

SORTERA PÅ År Författare Titel

Om Åke Ohlmarks

900-talspoesi på 1900-talssvenska / Fries, Ingegerd
Shakespeares magi på svenska / Fagerström, Allan
Sjuk av hela ämnet / Holmberg, Lars
Shakespeare och hans översättare / Fagerström, Allan
Ohlmarks falsarium / Lindqvist, Sven
Letters of J. R. R. Tolkien / Tolkien, J. R. R
Ohlmarks vs. Tolkien / Lamm, Carl
I skuggan av Osannolike Ohlmarks / Vennberg, Karl
Åke J Ohlmarks / Jarring, Gunnar
Fantasy / Holmberg, John-Henri
Sagan om Ringen = The Lord of the Rings? / Jacobsen, Leif
God åkermark eller fet och fruktbar mylla? / Strömbom, Charlotte
Mellan akademi och kulturpolitik / Åkerlund, Andreas

Skrifter av Åke Ohlmarks

Sagan om Tolkien / Ohlmarks, Åke
Tolkien-lexikon med allt från Alvhem till Örtplyte / Ohlmarks, Åke
Doktor i Lund / Ohlmarks, Åke

Översättningar i bokform

Eddans gudasånger
Eddans hjältesånger
Den glömda Eddan
Den okända Eddan
Ivar skalds martyrkväde om tronkrävaren Sigurd slemmedjäknes död / Ívarr Ingimundarson
Sagan om ringen / Tolkien, J. R. R.
Tibet mitt förlorade land / Thubten Jigme Norbu & Harrer, Heinrich
Sagan om de två tornen / Tolkien, J. R. R.
Nostradamus' profetior / Nostradamus
Fornnordisk lyrik
En gyllene bok om myter och legender / White, Anne Terry
Fornnordisk lyrik
Konsten att spå i kort
Snorres konungasagor / Snorre Sturlasson
Sagan om konungens återkomst / Tolkien, J. R. R.
Koranen
Konsten att spå i hand
Gillis Bonde från Ham / Tolkien, J. R. R.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Åke Ohlmarks, 1911–1984

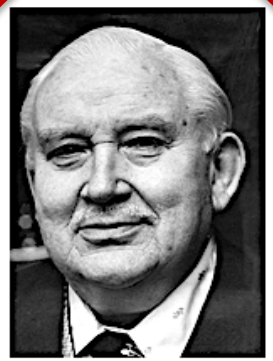

Foto: Pea Björklund/IBL Bildbyrå

Åke Joel Ohlmarks föddes den 3 juni 1911 i Kristianstad, där fadern Carl Joel var en välbeställd grosshandlare. Hans mor var född Anna Lovisa Larsson. Efter studentexamen vid Malmö högre allmänna läroverk 1929 skrev Ohlmarks in sig vid Lunds universitet, där han läste nordiska språk och religionshistoria. I det lundensiska studentlivet blev Ohlmarks genast en uppskattad tillfällesdiktare, spexförfattare och revyartist. Efter sin fil.kand. 1932 var han under drygt ett år redaktör för studenttidningen *Lundagård*, varefter han varvade tjänster som svensk lektor i Tübingen och Reykjavik med högre studier. Doktorsavhandlingen i religionshistoria *Heimdalls Horn und Odins Auge* (1937) fick kritik för bristande filologisk noggrannhet och inte heller nya forskningsinsatser ledde till docentbetyg. Därmed var Ohlmarks akademiska karriär i stort sett över. Själv hävdade Ohlmarks, bland annat i memoarboken *Doktor i Lund* (1980), att hans avhandling blev snålt bedömd på grund av motsättningar bland ämnesföreträdarna, men även för att han i satiriska verser i *Lundagård* hade drivit med de professorer som senare skulle betygsätta den.

Åren 1941–1945 var Ohlmarks utlandslektor i Greifswald där han också var med och grundade ett religionsvetenskapligt institut, som han förestod fram till krigsslutet; han lämnade staden kort innan den invaderades av Röda armén. Han beskylldes senare av Ivar Harrie i *Expressen* för att ha varit nazist, vilket han förnekade. Tidningen prickades av Pressens opinionsnämnd för "obevisade och kränkande beskyllningar" (*Expressen* 3/3 1961). Historikern Andreas Åkerlund har beskrivit Åke Ohlmarks hållning under åren i Greifswald som opportunistisk och en blandning av "anpassning, samarbete och okunnighet". Dock anpassade Ohlmarks inte sina forskningsresultat till den rådande nationalsocialistiska ideologin.

I sin fortsatta verksamhet kom Ohlmarks att prioritera uppfinningsrikedom och språkglädje. Han författade ett flertal historiska översiktsverk, konstruerade korsordslexikon och var en påhittig rimmare som med stor förtjusning översatte vers. Hans poetiska lösningar var ofta originella och djärva, men begripligheten och troheten fick ibland stryka på foten till förmån för neologismer och språkliga fornlämningar om vartannat.

Från 1950 till 1959 var Ohlmarks anställd som författare och manuschef

Bibliografi

Gå till detaljerad bibliografi

SORTERA PÅ År Författare Titel

Om Åke Ohlmarks

900-talspoesi på 1900-talssvenska / Fries, Ingegerd
Shakespeares magi på svenska / Fagerström, Allan
Suk av hela ämnet / Holmberg, Lars
Shakespeare och hans översättare / Fagerström, Allan
Ohlmarks falsarium / Lindqvist, Sven
Letters of J. R. R. Tolkien / Tolkien, J. R. R
Ohlmarks vs. Tolkien / Lamm, Carl
I skuggan av Osannolike Ohlmarks / Vennberg, Karl
Åke J Ohlmarks / Jarring, Gunnar
Fantasy / Holmberg, John-Henri
Sagan om Ringen = The Lord of the Rings? / Jacobsen, Leif
God åkermark eller fet och fruktbar mylla? / Strömbom, Charlotte
Mellan akademi och kulturpolitik / Åkerlund, Andreas

Skrifter av Åke Ohlmarks

Sagan om Tolkien / Ohlmarks, Åke
Tolkien-lexikon med allt från Alvhem till Örtplyte / Ohlmarks, Åke
Doktor i Lund / Ohlmarks, Åke

Översättningar i bokform

Eddans gudasånger
Eddans hjältesånger
Den glömda Eddan
Den okända Eddan
Ivar skalds martyrkväde om tronkrävaren Sigurd slemmedjäknes död / Ívarr Ingimundarson
Sagan om ringen / Tolkien, J. R. R.
Tibet mitt förlorade land / Thubten Jigme Norbu & Harrer, Heinrich
Sagan om de två tornen / Tolkien, J. R. R.
Nostradamus' profetior / Nostradamus
Fornnordisk lyrik
En gyllene bok om myter och legender / White, Anne Terry
Fornnordisk lyrik
Konsten att spå i kort
Snorres konungasagor / Snorre Sturlasson
Sagan om konungens återkomst / Tolkien, J. R. R.
Koranen
Konsten att spå i hand
Gillis Bonde från Ham / Tolkien, J. R. R.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

översiktsverk, konstruerade korsordslexikon och var en påhittig rimmare som med stor förtjusning översatte vers. Hans poetiska lösningar var ofta originella och djärva, men begripligheten och troheten fick ibland stryka på foten till förmån för neologismer och språkliga fornlämningar om vartannat.

Från 1950 till 1959 var Ohlmarks anställd som författare och manuschef vid Europafilm, där han skrev manus till fyra långfilmer – bland dem *En natt på Glimmingehus* (1954) med Edvard Persson – och regisserade en. Samtidigt utkom han med sex egna böcker och översatte åtta. Den fornnordiska litteraturen stod i centrum. År 1948 hade Ohlmarks publicerat en kommenterad översättning av *Eddans gudasånger*, som följdes av bland annat *Eddans hjältesånger* (1954), *Den glömda Eddan* (1955) och *Den okända Eddan* (1956). Tolkningarna fick större spridning genom antologin *Fornnordisk lyrik* i två band, utgivna av FiB:s lyrikklubb. Under denna produktiva norröna översättartid utkom också de omfattande volymerna *Islands hedna skaldediktning* (1957), *Tors skalder och Vite-Krists* (1958) samt fembandsutgåvan *De isländska sagorna* (1962–1964). Med sin förkärlek för korta, tvära formuleringar och närhet till originalens metrik och tonfall bröt Ohlmarks radikalt med tidigare parafraserande ideal. Hans betydelse för etablerandet av nya, formstränga principer för översättningen av den

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Om Åke Ohlmarks

900-talspoesi på 1900-talssvenska / Fries, Ingegerd
Shakespeares magi på svenska / Fagerström, Allan
Sjuk av hela ämnet / Holmberg, Lars
Shakespeare och hans översättare / Fagerström, Allan
Ohlmarks falsarium / Lindqvist, Sven
Letters of J. R. R. Tolkien / Tolkien, J. R. R
Ohlmarks vs. Tolkien / Lamm, Carl
I skuggan av Osannolike Ohlmarks / Vennberg, Karl
Åke J Ohlmarks / Jarring, Gunnar
Fantasy / Holmberg, John-Henri
Sagan om Ringen = The Lord of the Rings? / Jacobsen, Leif
God åkermark eller fet och fruktbar mylla? / Strömbom, Charlotte
Mellan akademi och kulturpolitik / Åkerlund, Andreas

Skrifter av Åke Ohlmarks

Sagan om Tolkien / Ohlmarks, Åke
Tolkien-lexikon med allt från Alvhem till Örtplyte / Ohlmarks, Åke
Doktor i Lund / Ohlmarks, Åke

Översättningar i bokform

Eddans gudasånger
Eddans hjältesånger
Den glömda Eddan
Den okända Eddan
Ivar skalds martyrkväde om tronkrävaren Sigurd slemmedjäknes död / Ívarr Ingimundarson
Sagan om ringen / Tolkien, J. R. R.
Tibet mitt förlorade land / Thubten Jigme Norbu & Harrer, Heinrich
Sagan om de två tornen / Tolkien, J. R. R.
Nostradamus' profetior / Nostradamus
Fornnordisk lyrik

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Eufemiavisorna

Eufemiavisorna är den traditionella samlingsbeteckningen på tre högmedeltida svenska riddarromaner, avfattade på vers: *Herr Ivan* eller *Ivan lejonriddaren*, *Hertig Fredrik av Normandie* och *Flores och Blanzeflor*. Dessa tre framstår – jämte den obetydligt yngre *Erikskrönikan* – för eftervärlden som kärnan i den svenska medeltidens höviska litteratur. Eufemiavisorna utgör vårt språkområdes äldsta prov på litterär fiktion. De är avfattade på folkungatidens litteraturspråk, så kallad äldre eller "klassisk" fornsvenska. De ombesörjdes genom översättning eller bearbetning, utförd på uppdrag av den tyskfödda norska drottningen Eufemia, från franska, lågty
sann
läng
uppl
och

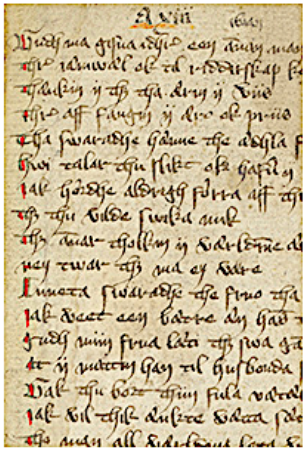

Ett stycke ur Cod. Holm. D4, Kungl. biblioteket, Stockholm.

Schlageröversättning

Översättning av texter till schlager och populärmusik hör
r de friaste översättningsstrategierna
r all sångbar översättning gäller att
inte kan vara särskilt ordagrann om
den föreliggande källsångens musik.
a en prosodisk kontur för texten, ett
n kan uppfattas som krav på versform
tiskt "trogen" lösning kan därför bli
a skäl, medan just fonetiken kan göra
antiska lösningar möjliga. Denna
gått hand i hand med särskilda behov
producenter eller beställare vad gäller
lokala marknader.
andesituation, översättarsyfte och
man urskilja fyra epoker i den svenska
ngen: revyepoken, nottrycksepoken, Svensktoppsepoken
sifierade nutiden.

Etikett till Siw Malmkvists singel *Mamma är lik sin mamma* (1968).

Japansk litteratur på svenska

Den japanska litteraturen har redan från den första introduktionen av de kinesiska skrivtecknen på 500-talet varit svår att definiera. De tidiga texterna var i huvudsak buddistiska skrifter, författade på kinesiska eller med hjälp av kinesiska tecken. Eftersom de två språken, japanska och kinesiska, tillhör olika språkfamiljer och har olika grammatiska struktur var det kinesiska skriftsystemet från början otympligt att använda om man inte var en välutbildad aristokrat eller munk. Efter att först ha skapat ett system där vissa tecken användes för sin betydelses skull och andra som fonetiska symboler, började författarna experimentera med förkortningar för de fonetiska tecknen och nådde så småningom fram till de två fonetiska alfabeten, *hiragana* och *katakana*.

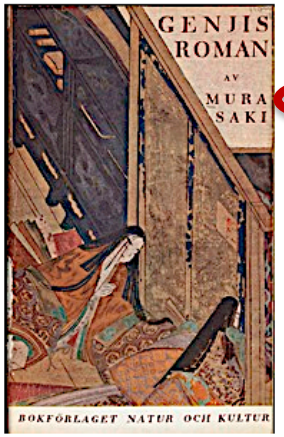

Murasaki Shikibus *Genjis roman. En japansk Don Juan för 1000 år sedan* (1928), i översättning av Annastina Alkman.

SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON

ÖVERSÄTTARE TEMA PRISER KRONOLOGI SPRÅK LITTERATURBANKEN SÖK

Priser för översättare

Albert Bonniers 100-årsminne
Boklotteriets stipendier till översättare
Einar Hansens översättarpris
Elsa Thulin-priset
Eric och Ingrid Lilliehööks stipendium
Göran O. Erikssons Stipendium
Jacques Outin-priset
Kulturhuset Stadsteaterns internationella litteraturpris
Letterstedtska priset för översättningar
Litteraturfrämjandets stipendier till översättare
Rabén & Sjögrens översättarpris
Samfundet De Nios översättarpris
Stiftelsen Natur och Kulturs översättarpris
Svenska Akademiens tolkningspris
Svenska Akademiens översättarpris
Svenska Deckarakademins pris för berömvärd översättargärning
Sveriges Författarfonds premium till personer för belöning av litterär förtjänst
Tidningen Vi:s litteraturpris
Trevipriset
Årets översättning

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Bibliografi – Bo Carpelan

Språkurval och sortering

Albanska | År

Språk

Denna sida visar kopplingar mellan språk, verk och översättare i översättarlexikonet. **Originalspråk** listar språk och översättare utifrån originalverkens språk. Eftersom verk kan vara andrahandsöversättningar visar dessa listor inte nödvändigtvis vilket språk översättaren har översatt från. **Översatta från** listar språk som översättningen har gjorts från. I denna vy ignoreras alltså originalspråket om det rör sig om en andrahandsöversättning. **Översatta till** listar de språk, utom svenska, som översatts till.

Originalspråk | Alla språk

Afrikaans

Harriet Alfons (1923–2015) – VERK

Albanska

Bo Carpelan (1926–2011) – VERK

Sven Collberg (1919–2003) – VERK

Foto: Charlotta Boucht

Översättningar i bokform

Bidrag

Gurakuqi, Mark
Vår / översättning Bo Carpelan
ORIGINALSPRÅK Albanska
KÄLLTITELNS SPRÅK Engelska
INGÅR I Horisont. – 6(1959): 4, s. 13
| ANDRA VERK AV GURAKUQI, MARK

Siliqi, Dragi
Livet börjar på nytt / översättning Bo Carpelan
ORIGINALSPRÅK Albanska
KÄLLTITELNS SPRÅK Engelska
INGÅR I Horisont. – 6(1959): 4, s. 13
| ANDRA VERK AV SILIQI, DRAGI

Caci, Alex
Modern och freden / översättning Bo Carpelan
ORIGINALSPRÅK Albanska
KÄLLTITELNS SPRÅK Engelska
INGÅR I Horisont. – 6(1959): 4, s. 12-13
| ANDRA VERK AV CACI, ALEX

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON

ÖVERSÄTTARE TEMA PRISER KRONOLOGI SPRÅK LITTERATURBANKEN SÖK

Kronologi 1437–1699

Kronologin listar lexikonets översättare för en viss tidsperiod. Klicka och dra kontrollerna på tidsaxeln för att avgränsa tidsperioden. Kronologin baseras på utgivningsår för översättarnas verk, begränsat av deras levnadsperiod. Den ger därmed en approximativ bild av deras verksamhetsperiod.

1500 1600 1700

Nicolaus Balk (1540–1611)
Petrus Brask (1650–1691)
Jöns Budde (1437–1491)

Sigfridus Aronus Forsius (1560–1624)
Jonas Rugman (1636–1679)
Ericus Benedicti Schroderus (1580–1647)

Olof Swensson Lemwijk (1640–1677)
Johan Sylvius (1620–1685)

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON

ÖVERSÄTTARE TEMA PRISER KRONOLOGI SPRÅK LITTERATURBANKEN SÖK

Kronologi 1800–1899

Kronologin listar lexikonets översättare för en viss tidsperiod. Klicka och dra kontrollerna på tidsaxeln för att avgränsa tidsperioden. Kronologin baseras på utgivningsår för översättarnas verk, begränsat av deras levnadsperiod. Den ger därmed en approximativ bild av deras verksamhetsperiod.

1500 1600 1700 1800 1900

Gudmund Jöran Adlerbeth (1751–1818)
Aron Martin Alexanderson (1841–1930)
Herman Napoleon Almkvist (1839–1904)
Mårten Altén (1764–1830)
Hilding Andersson (1853–1918)
Johan Andersson (1820–1894)
Lars Arnell (1781–1856)
Louise Arosenius (1865–1946)
Olga Aspelin (1846–1910)
Carl Johan Backman (1825–1874)
Karl Benzon (1862–1914)
Fredrik Niklas Berg (1802–1884)
Johan Bergman (1864–1951)
Arved Bethén (1756–1827)
Göran Björkman (1860–1923)
Didric Gabriel Björn (1757–1838)
Mauritz Boheman (1858–1908)
Ludvig Borgström (1788–1862)
Axel Bosin (1840–1910)
Carl Bovallius (1849–1907)

Karl August Hagberg (1865–1944)
Per Hallström (1866–1960)
Lorenzo Hammarsköld (1785–1827)
Wendela Hebbe (1808–1899)
Frans Hedberg (1828–1908)
Petrus Hedberg (1849–1926)
Tor Hedberg (1862–1931)
Walborg Hedberg (1859–1931)
Erik Rudolf Henschen (1823–1910)
Adolf Hillman (1844–1933)
Karin Hirn (1869–1943)
Frans Hodell (1840–1890)
Hugo Hultenberg (1870–1947)
Herman Hörner (1824–1875)
Hedvig Indebetou (1844–1933)
Alfred Jensen (1859–1921)
Karin Jensen (1866–1928)
Klara Johanson (1875–1948)
Axel Kerfve (1863–1938)
Thekla Knös (1815–1880)

Johan Gabriel Oxenstierna (1750–1818)
Vilhelm Fredrik Palmblad (1788–1852)
Victor Pfeiff (1829–1901)
Aline Pipping (1863–1963)
Aurora von Qvanten (1816–1907)
Ebba Ramsay (1828–1922)
Gustaf Regnér (1748–1819)
Johan Eric Remmer (1770–1843)
Bernhard Risberg (1862–1947)
Adolf Fredrik Ristell (1744–1829)
Thure Gustaf Rudbeck (1806–1876)
Johan Ludvig Runeberg (1804–1877)
Viktor Rydberg (1828–1895)
Lina Sandell (1832–1903)
Nils Fredrik Sander (1828–1900)
Per Georg Scheutz (1785–1873)
Emma Silfverstolpe (1841–1911)
Anders Fredrik Skjöldebrand (1757–1834)
Nathalia Spanier (1836–1866)
Johan Adolf Stechau (1746–1812)

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Sök i artiklar och efter verk

lessing

Artiklar

Harriet Alfons (1923-2015)
Översättare

Sonja Bergvall (1907-1989)
Översättare

Fredrik August Dahlgren (1816-1895)
Översättare

Dorothea Dunckel (1799-1878)
Översättare

Mårten Edlund (1913-1987)
Översättare

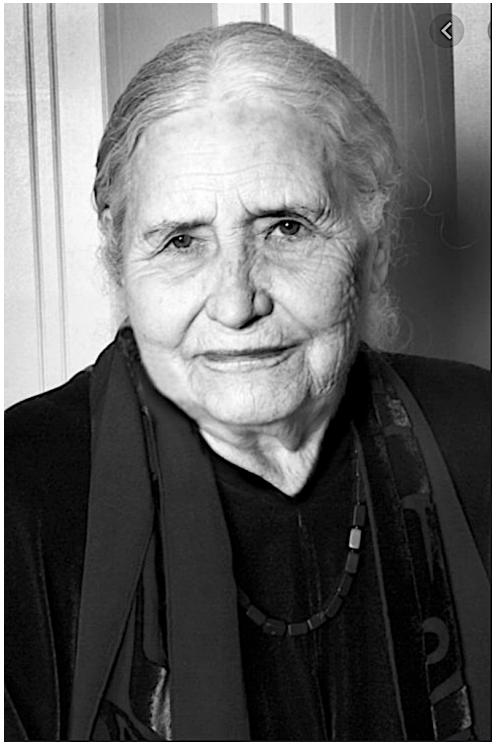

Nobelpriset i litteratur till Doris Lessing

Publicerad 11 oktober 2007

Årets Nobelpris i litteratur tilldelas den brittiska författaren Doris Lessing. Det meddelade Svenska akademiens ständige sekreterare Horace Engdahl traditionsenligt vid klockan 13 i eftermiddags.

Gustaf Eriksson (1789-1865)
Översättare

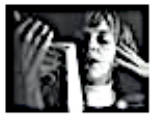

Kerstin Hallén (1922-2012)
Översättare

Ulla Hornborg (1910-2000)
Översättare

Jadwiga P. Westrup (1921-1988)
Översättare

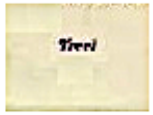

Trevipriset
Översättarpris

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Gotthold Ephraim Lessing (1729–1781)

Gustaf Eriksson (1789-1865)

Översättare

Dorothea Dunckel (1799-1878)

Översättare

Fredrik August Dahlgren (1816-1895)

Översättare

Ulla Hornborg (1910-2000)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Doris Lessing (1919–2013)

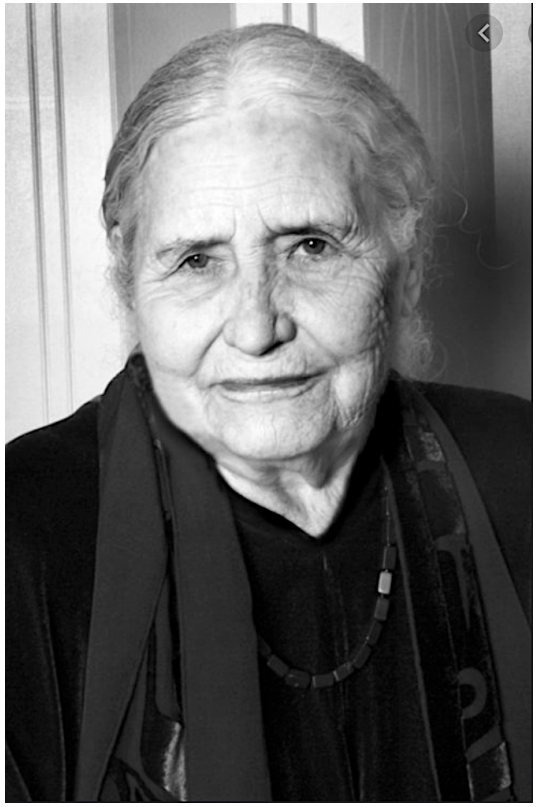

Harriet Alfons (1923-2015)

Översättare

Sonja Bergvall (1907-1989)

Översättare

Mårten Edlund (1913-1987)

Översättare

Kerstin Hallén (1922-2012)

Översättare

Jadwiga P. Westrup (1921-1988)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Kvinnliga översättare (våren 2017)

	Kvinnliga översättare	Manliga översättare
Översättare med egna artiklar	108	210
Temaartiklar om ”översättarpar”	4	4
Totalt	**112 (34,4%)**	**214 (65,5%)**

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Kvinnliga översättare (våren 2017)

sfö

Sveriges facköversättarförening

ÖC

Översättarcentrum

Ö.

Översättarsektionen

i Sveriges Författarförbund

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Sonja Bergvall (1907-1989)
Översättare

Betydande kvinnliga översättare = ?

”Mest berömda, och alltjämt lästa, blev hennes översättningar av **Dorothy Sayers detektivromaner** för deras kluriga lösningar, muntra ironier och lättsamt antydda lärdom. Men Sonja Bergvall kunde, som den verkligt professionella översättare hon var, växla rytm och tonfall efter uppgiften. Noggrant, smidigt och omärkligt kunde hon anpassa sitt språk till **Jane Austens förrädiska vardaglighet, Oscar Wildes spetsiga kvickhet och elegans, William Goldings febriga pessimism och Doris Lessings oförskräckta rättframhet och kraft**. En sann översättare är en kameleont.”

Carolina Wancke (1808-1879)

Översättare

Betydande kvinnliga översättare = ?

”**Föga är känt om översättaren Carolina Wancke**. På så sätt är hon typisk för en stor del av den svenska översättarkåren, i synnerhet den kvinnliga delen, under romanens genombrottsperiod i Sverige.”

”Som översättare är Wancke intressant som introduktör av samtida fransk skönlitteratur inom ramarna för L.J. Hiertas Läsebibliothek. Mellan åren 1839 och 1851 översatte hon för denna serie 17 titlar från franskan och en från engelskan.”

”Man kan säga att hon successivt övertog Wendela Hebbes roll som den främsta kvinnan i Hiertas översättningsfabrik och att **hon på så vis gav avgörande bidrag till att hålla den framgångsrika skönlitterära häftesserien igång**.”

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Mauritz Boheman (1858-1908)

Översättare

Betydande kvinnor bakom män?

”Mauritz Boheman öppnade under 1800-talets senare hälft den svenska litteraturen mot de romanska språkområden som dittills varit i det närmaste okända i vårt land.”

”Åren 1889–1902 kulminerade översättarbanan med en förbluffande produktivitet som vore lättare att förstå **om vi får anta att hustrun Ezaline Boheman var delaktig i den – hon översätter parallellt verk av Jerome K. Jerome, Rudyard Kipling, Alfred de Musset med flera**. Verklistan [för Mauritz Boheman] från dessa år upptar ett fyrtiotal översättningar från en lång rad språk.”

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Översättarpar som är jämlika parter

Maj Frisch (1918-1980)

Översättare

Paul Frisch (1918-2011)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Översättarpar som inte är jämlika parter

Cilla Johnson (1911-2002)

Översättare

Eyvind Johnson (1900-1976)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Översättarpar med olika profiler

Johannes Edfelt

(1904-1997)

Översättare

Brita Edfelt (1908-2006)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Översättarpar med olika kompetenser

Alfred Jensen (1859-1921)

Översättare

Karin Jensen (1866-1928)

Översättare

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Översättarpar: jämlika parter & kompletterande kompetenser

P A Westrin

P A Westrin var den signatur som användes av makarna Maibrit Westrin (1924–) och Per Anders Westrin (1924–2003) då de under en stor del av efterkrigstiden översatte serietidningen *Kalle Anka & Co* till svenska.

Foto: Privat

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Bildmaterial och citat i presentationen
Merparten av bildmaterialet i presentationen är hämtat ur Svenskt översättarlexikon, SÖL, https://litteraturbanken.se/översättarlexikon/, men ett mindre antal bilder och två citat är hämtade från andra källor. Dessa förtecknas här.

Bild 1. Bilden på den helige Hieronymus, översättarnas skyddshelgon, har ställts till förfogande av Stadsbiblioteket i Göteborg.
Bild 2. Citatet finns bl.a. på adressen
https://litteraturbanken.se/översättarlexikon/artiklar/Om_Svenskt_översättarlexikon
Första gången formuleringen publiceras är sannolikt i Lars Klebergs artikel, ”Att göra översättningar synliga. Om översättningshistoria och databasen Svenskt översättarlexikon”, i Jansson, Erland (red.), *En bok om böcker och bibliotek tillägnad Louise Brunes* (2009). Huddinge: Södertörns högskola, 173–186.
Bild 3. Citatet finns bl.a. på adressen
https://litteraturbanken.se/översättarlexikon/artiklar/Om_Svenskt_översättarlexikon
Första gången formuleringen publiceras är i Birgittas Trotzigs text ”Till översättningens lov”, i *Dialoger* 33 (1995), 7–9.
Bild 3 och 4. Bilderna på Hagberg, Lagerlöf, Rydelius och Nordvang är hämtade från SÖL.
Fotot på Warburton, här något beskuret, är hämtat från
https://www.geni.com/photo/view/6000000038820376062?album_type=photos_of_me&photo_id=6000000038820917821
Bild 7. Bilden av den äldre toppmenyn för SÖL är nedladdad från den tidigare versionen av SÖL.
Fotot på Lars Kleberg är hämtat från https://www.nok.se/forfattare/k/lars-kleberg-/

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Bild 8–9. Menyn för Litteraturbanken och det vänstra utdraget ur Litteraturbankens artikel om Karin Boye är hämtade från https://litteraturbanken.se respektive https://litteraturbanken.se/forfattare/BoyeK
Bild 10. Fotona på verken *The Oxford History of Literary Translation 1–4* och *Suomennoskirjallisuuden historia 1–2* är hämtade från https://global.oup.com/academic/content/series/o/oxford-history-of-literary-translation-in-english-hlte/?cc=se&lang=en& respektive https://kauppa.kierratyskeskus.fi/suomennoskirjallisuuden-historia-osat-1-2.html
Bild 11. Toppmenyerna för de fyra översättarlexikonen är hämtade från
http://danskoversaetterleksikon.dk
https://www.oversetterleksikon.no
https://www.vertalerslexicon.nl
http://www.uelex.de/
Bild 24. Fotot på Doris Lessing är hämtat från https://www.nobelprize.org/prizes/literature/2007/lessing/facts/, och texten om Nobelpriset i litteratur är hämtad från https://www.svt.se/kultur/nobelpriset-i-litteratur-till-doris-lessing-1
Bild 25. Bilden på Gotthold Ephraim Lessing är hämtad från https://www.britannica.com/biography/Gotthold-Ephraim-Lessing
Bild 26. Se ovan om fotot på Doris Lessing.
Bild 28. Illustrationerna som gäller de tre branschorganisationerna för översättare I Sverige är hämtade från https://sfoe.se/sv/, http://www.oversattarcentrum.se/sv.html och https://oversattarsektionen.se/